

Ves svet občuduje disciplino francoskega delavstva

V največji stavki na svetu v vseh časih zgodovine ni bilo nobenega nasilja. Delavci so sami izvajali železno disciplino; niso se dotaknili jestvin v prodajalnicah. Resnično je francosko delavstvo najinteligentnejše na svetu. Tudi francoski mornarji so zmagali. Drugačna slika v Belgiji

Paris, 25. jun. — Stavkajoči mornarji v Marseillesu so prišli lastnike parnikov na kavalarijo. Izvojevali so vse svoje zahteve, ki med drugim vključujejo skrajšanje delovnega tedna na 40 ur in plačane letne počitnice. Vlada je namreč, da se bodo mornarji, ki so po izbruhu stavke razobeležili rdeče zastave na parnikih, kazenski vrtili na delo.

Okrog 50 parnikov v marseiljskih pristanišču je bilo v zvezi s stavko. Parniki drugih držav niso mogli pristopiti pristanišča, ker se je stavki mornarjev pridružilo vojsko vlačilnih ladij.

Preteča generalna stavka v Parizu je bila odvrnjena, da bodo delavci unijo voznikov taksijev in sklenili kolektivno pogodbo.

Okrog 120 delavcev iz Pariza je okupiralo ladjedelnico v Nazairu. Avtoritete so po okupaciji naznanile, da je osem delavcev, ki so uposleni v ladjedelnici, ostalo pri delu kljub kritični situaciji.

Blumova vlada je naznanila, da bo fašistična organizacija, ki je v Parizu, kateri načeljuje sekretar Francois de la Rocca, lahko še nadalje funkcionirala, a le kot politična grupa. S tem je vlada revidirala svojo prejšnjo odredbo, ki je določala razpustitev vseh fašističnih organizacij.

Paris (Po Edgar Ansel Mowrerju). — Največja in najučinkovitejša stavka v zgodovini Francije je že vprašanje preteklosti. To kljub temu, da je po zadržanju komunistov v stavki okrog 200.000 delavcev in da so zadnje dni zastavljali mornarji v Marseillesu in Rouenu, katero okupirali v lukah ležeče ladnje in na njih razvili rdeče zastave.

Vse francoske veletrgovine so zaenkrat zaprte. Vse francoske veletrgovine so zaenkrat zaprte. Vse francoske veletrgovine so zaenkrat zaprte.

Drugi revolucionarni pojav je dejstvo, da je vlada odprto povedala, da ne bo nastopila proti stavkarjem, dasi je lastniki niso nobenkrat vprašali, kaj rabi silo proti delavcem.

Posledica tega — čudovite discipline delavcev in taktike vlade — je to, da se ni še nikdar v nobeni državi zgodilo kaj takega, da bi dva milijona ljudi stavkalo brez vsakega nasilja.

Konservativni časopisje je silo po pridnem iskanju odkrilo dva incidenta "nasilja" — orožje nekega belgijskega avtomobilista pri Nancyju in drugo v Versaillesu, kjer so stavkarji odklonili v neki bolnišnici odstraniti odpadke.

Toda splošno mnenje v francoskih in tujezemskih krogih je, da se stavkarji niso še nikjer in nikdar tako disciplinirano obnašali kakor v tej francoski stavki. Predstavljajte si po-

Domače vesti

Nov grob v Springfieldu

Springfield, Ill. — Frank Krmelj sporoča, da je v Springfieldu umrl njegov stric John Langus, star 78 let. Nekoč je bil član društva 47 SNPJ, toda jednosta mu je vsled starosti in trajne onemoglosti že izplačala odpravo. Pokojnik zapušta sestro v Nemčiji, dva ali tri nečake z imenom Novak in nečakinjo Rozo Novak neke v Montani, v Springfieldu pa dva nečaka, Maksa Novaka in Francka Krmelja, ter nečakinjo Julijo Filipič. Če kdo od sorodnikov pok. Langusa v Montani želi kaj več informacij, naj se obrne na naslov: Frank Krmelj, 1837 S. 15th st., Springfield, Ill.

Nov grob v starem kraju

Library, Pa. — Cecilija Čič je prejela žalostno vest, da je v Kalu pri St. Lampertu umrl njen oče (ime?) v starosti 71 let. V Ameriki zapušta dva sinova in tri hčere, v starem kraju pa ženo, dva sinova in štiri hčere.

Iz Clevelanda

Cleveland. — V bolnišnici je umrla Frances Fonda, roj. Perhovec, stara 66 let in doma iz Poverja na Primorskem. V Ameriki je bila 30 let in tu zapušta moža, tri sinove in dve hčeri. — Dalje je v bolnišnici umrla 11-letna Mildred Bokar, ki zapušta mater, pet bratov in pet sester.

S pacifične obale

San Francisco, Cal. — Tu je umrl Frank Krajič, star 40 let in doma iz Iške Loke pri Igu. Tu ne zapušta nikogar, v starem kraju pa brata.

Podržaj bo kmalu izpuščen

New York. — Ivan Podržaj, ki je tu v zaporu že čez leto dni zaradi bigamije, bo menda izpuščen v prihodnjem oktobru, nakar nameravajo oblasti nastopiti proti njemu zaradi krive prisega.

Nov zdravnik

Joliet. — Frank John Gašperič, sin tukajšnjega mežnarja Matha Gašperiča, je pred kratkim izvršil študije v Kirksvillu, Mo. in prejel doktorat osteopatijske, naturopatijske in kiropraktične. Začasno bo služboval v bolnišnici v Kirksvillu, Mo.

Calumetske vesti

Calumet, Mich. — Nick Kramer iz Ahmeeka je bil obsojen v zapor od enega do petih let, ker je do smrti povozil nekega delavca s svojim avtom. Ko se je zgodila nesreča, je Kramer pobegnil z lica mesta, kar je bilo zelo obtežljivo zanj. — Jos. Fabec, ki služi v banki na Lauriumu, je bil zadnje dni uspešno operiran. — Jos. Marušič, čigar dom je v Duluthu, Minn., je bil aretiran, ker je krošnjarij z raznim blagom brez licence. — Fr. Draginič v Rayboultownu je umrla žena, Irka po narodnosti, stara 50 let. — poročili so se Rudolf Likovič iz South Ranga in Mary Stavdohar iz Tamaracka ter Geo. Schmitt in Katarina Pavlin iz Rayboultowna.

Komunisti napovedali boj Landonu

"Landon naš največji sovražnik," pravi Browder

New York, 25. jun. — Konvencija komunistične stranke je napovedala odločen boj kansasškemu guvernerju Landonu, predsedniškemu kandidatu republikanske stranke, zeno pa je napadla Roosevelta. Earl Browder, tajnik stranke, je v svojem govoru poudaril, da je treba začasno pozabiti socialistični program v interesu praktične politike in skupina 725 delegatov mu je navdušeno pritrdjevala.

"Komunistična stranka," je dejal Browder, "vidi razliko med Landonom, našim največjim sovražnikom in Rooseveltom. Mi se moramo boriti proti Landonu in mu odvzeti čim več glasov, čeprav bi te glasove dobil Roosevelt."

"Roosevelt pobija reakcijo le do gotove meje, ko se mu zdi potrebno, da obdrži na svoji strani progresivne sile, a je nevarnost, da se bo pomaknil proti desnici."

Browder, ki je uverjen, da ga bo stranka imenovala za svojega predsedniškega kandidata, je namignil, da bodo komunisti podpirali farmarsko-delavsko "ljudsko fronto" pri krajevnih volitvah, ker so prepričani, da bo ena od starih strank zmagala pri predsedniških volitvah.

Konvencija je odprl William Z. Foster, predsednik odbora komunistične stranke, ki ga je že trikrat izbrala za svojega predsedniškega kandidata. V svojem govoru je priporočal združevanje vseh progresivnih sil v tej državi za skupen boj proti fašizmu in vojni. On je šele pred kratkim okrevljal od težke bolezni in je delegatom dal razumeti, da se ne poganja, naj ga stranka izbere za svojega predsedniškega kandidata. Nominacija, kakor vse kaže, bo dobil Browder, ki že dolgo časa igra glavno vlogo v komunistični stranki.

duje utrditev ozemlja ob Dardanelski ožini, kar sedaj zahteva Turčija, ni poslala svojih reprezentantov na konferenco, ker Liga narodov še ni preklcala bojkotne akcije.

Angleško-japonska zveza oživljena

Japonska zahteva koncesije v Črnem morju

Montreux, Švica, 25. jun. — Angleško-japonska zveza, ki je bila pokopana na washingtonski navalistični konferenci l. 1922, je bila včeraj začasno oživljena. Naperjena je proti Sovjetski uniji, ki je začela graditi mornarico, v kateri vidita Anglija in Japonska veliko nevarnost. To je izvalo novo krizo, ki bo lahko rezultirala v polomu dardanelške konference.

Reprezentantje tokijske vlade so včeraj zahtevali neoviran vstop svojim bojnim ladjam v Črno morje in angleška delegacija jih je podprla. Izjavili so, da bodo umaknili svojo zahtevo le, ako se prepove ruskim bojnim ladjam prehod iz Črnega morja skozi Dardanelsko ožino v Sredozemsko morje.

Kakor sedaj kaže, bo Francija podpirala Rusijo, ki hoče imeti izhod iz Črnega morja v Sredozemsko, ker je že prej sklenila pakt vzajemne vojaške pomoči s sovjetsko vlado.

Črno morje, ki ga dominirata Rusija in Turčija, je postala sporna točka na dardanelški konferenci. Diplomatske pravice, da je to morje iz strateških ozirov prav tako važno kakor Sredozemsko. Francoska delegacija je zavzela stališče, naj se bojnim ladjam držav, katerih meje se drže Črnega morja, dovoli neoviran prehod skozi Dardanelško ožino v Sredozemsko morje, za bojne ladje drugih držav pa so potrebne omejitve. Te omejitve naj bi se preklicale le, ako bi bila katera v Ligi narodov včlanjena država žrtev sovražnega napada in bi Liga narodov obsodila agresivno državo kot napadalno.

Italija, ki je tudi podpisala lausansko pogodbo, ki prepove-

KONGRES ZBEŽAL IZ WASHINGTONA V VELIKI NAGLICI

Na smetišču je pustil važne delavske predloge

"PRIJATELJ" U D A R I L RUDARJE

Washington. — (FP) — Po enomesečnem obetanju so kongresniki in senatorji končno le pograbil klobuke in z veliko naglico zapustili Washington, kjer so reševali narod od začetka leta. Narod so reševali po običajnem receptu, ki pomeni mnogo grmenja pa malo dežja.

Kar se delavstva tiče, je od zadnjega kongresnega zasedanja dobilo izredno malo — le par drobtin. Faktično ni dobilo tako malo od kongresa, odkar je na krmilu Rooseveltova administracija. Sprejeta sta bila samo dva delavska osnutka večje ali manjše vrednosti. In sicer Walsh-Healeyjev osnutek, ki nalaga, da sme vlada naročati svoje potrebščine le pri takih tovarnarjih, ki plačujejo običajne plače in se drže 40-urnega tednika. Drugi osnutek, ki je postal zakon, pa prepoveduje transportiranje štrajkolomcev iz ene države v drugo.

Oba zakona sta sicer važna, toda ne tako važna kakor je na primer Wagnerjev osnutek za gradnjo delavskih stanovanj, zategar je Ameriška delavska federacija imela na čelu svojelega legislativnega programa. Senatna zbornica je ta osnutek sicer sprejela, toda položen je bil na policio na "pritisk" administracije v odseku nižje zbornice. Lobisti pravijo, da so od pričetka imeli na svoji strani 13 članov odseka, pritisk administracije pa je reduciral to število na šest — dovolj, da je bil osnutek pokopan. Če bi bil prišel pred zbornico, bi bil gotovo sprejet.

Močno zaučnico so dobili tudi rudarji, ko je senat vrgel na smetišču osnutek za kontroliranje premogovnih cen. Zaučnico so dobili od svojega "prijatelja" senatorja Holta iz West Virginije, ki je s "filibustrom" (Dalje na 3. strani.)

Stavkar obtožen umora gardista

Aretacije piketov v Camdenu, N. J.

Portsmouth, O., 25. jun. — James Sexton je bil včeraj obtožen umora Geo. Meyersa, stražnika Wheeling Steel korporacije, ki je bil ustreljen v bitki med stavkarji in stavkocazi zadnji tork. Sexton, član Amalgamated Assn. of Iron, Steel & Tin Workers, unije železarskih in jeklarskih delavcev, je pred sodnikom E. L. Bennerjem izjavil, da ni kriv in je bil pridržan v zaporu.

Serif Oakes in prosekutor Smith sta rekla, da sta videla Sextona s puško v roki, ko je izbruhnila bitka med piketi in stavkocazi, v kateri je Meyers izgubil življenje; štiri druge osebe so bile ranjene in so jih morali odpeljati v bolnišnico.

Do spopada je prišlo, ko so kompanijski stražniki skušali transportirati živih stavkocazov, ki so se nahajali v tovarni. Stavkarji so včeraj ponovno obkolili tovarno, ki je morala po bitki zapreti vrata, toda nemirov ni bilo.

Camden, N. J., 25. jun. — Sedemnajst stavkarjev je bilo včeraj aretiranih in obtoženih kaljenja miru, ko so piketirali tovarno RCA-Victor Mfg. Co., v kateri je prejšnji dan izbruhnila stavka. Stavkarji so se postavili pred vrhove tovarne, da zabranijo vstop stavkocazom. Voditelji unije Electrical & Radio Workers, ki je oklicala stavko, so izjavili, da je 8000 izmed 12.400 delavcev svojevoljno v boju. Stavkarji zahtevajo svibanje medse dvajset odstotkov in priznanje unije.

Studentje piketirajo demokratizacijo konvencijo

Philadelphia, Pa., 25. jun. — Skupina mladih ljudi, dijaki in dijakinje, ki pohajajo poletno šolo Lige za industrijsko demokratizacijo, so včeraj piketirali hotel Bellevue-Stratford, ki je glavni stan demokratske konvencije. Njim so se pridružili tudi reprezentantje Delavske zveze, organizacije brezposelnih in člani Unije ameriških študentov. V svojem pohodu so nosili napise: "Dajte najemnimikom farmerjem volilno pravico," "Demokratije so nasprotniki organiziranega delavstva" in "Robinson je utihnil Roosevelt." Izjavili so, da protestirajo proti teroriziranju farmarskih najemnikov in poljedelskih delavcev v Arkansasu. Joseph T. Robinson, senator iz Arkansasa in vodja demokratske večine v višji kongresni zbornici, ni hotel sprejeti delegacije piketov, ki je prišla pred njegovo stanovanje.

Thomas in Hoan nastopita po radiu

Chicago. — Desetega julija zvečer bosta Norman Thomas, socialistični kandidat za predsednika, in milwauski župan Hoan govorila po plavem omrežju National Broadcasting kompanije. Govora bosta razposlana pozno zvečer, ob 11. vzhodni čas in ob 10. centralni čas. Govorila bosta v New Yorku ob priliki zborovanja strankine eksekutive. Stranka bo ob tej priliki odprla kampa-njo za zbiranje kampanjskega fonda.

Stavka belgijskih rudarjev končana

Bruselj, Belgija, 25. jun. — Na izredni seji rudarske unije je bilo zaključeno, da se 120.000 rudarjev, ki so zastavljali pred nekaj dnevi, vrne na delo prihodnjo soboto. V stavko je posegla vlada in dosegljivo poravnava konflikta.

MOGOČNA KAMPANJA V TRDNJAVI JEKLA NA POHODU

Načrt predvideva ustanovitev močne unije jeklarskih delavcev

CENTRALNO VODSTVO KAMPANJE

Pittsburgh. — (UNS) — Letošnja predsedniška kampanja bo v bližnji bodočnosti pričela obseževati in v važnosti za delavstvo sigurno zasenečevati mogočna organizatorična kampanja v jeklaraki industriji, katero je pričel Odbor za industrijsko organizacijo, v katero je zastopanih deset industrijskih unij in mu načeluje John L. Lewis, predsednik rudarjev.

Lewisov odbor je vzelo komaj par tednov, da je pognal v tek eno največjih organizatoričnih kampanj, kar jih je desetla še videla. Dne 4. junija je bil podpisan dogovor med tem odborom in Zvezo jeklarskih in železarskih delavcev, 13. junija je Lewis na podlagi tega dogovora imenoval kampanjski odbor, štiri dni pozneje je pa še bila v teku organizatorična kampanja.

Na ta dan, 17. junija, se je v Pittsburghu vršila konferenca voditeljev in organizatorjev kampanje, naslednji dan pa se je odpravilo na gigantno delo na vse štiri vetrove okrog 50 organizatorjev, katere so "posodile" od svojih štabov močnejše unije Odbora za industrijsko organizacijo. Do konca tega meseca se bo v jeklarskih centrih že nahajalo 200 treniranih organizatorjev. Največ organizatorjev je prispevala rudarska unija UMW, ki nosi tudi breme te kampanje. Kampanjski odbor je pričel tudi s močno blagajno pol milijona dolarjev.

Vse kampanjsko delo je centralizirano v kampanjskem odboru, ki je vrhovni štab in ima svoj glavni stan v 36. nadstropju Grantovega poslopja v Pittsburghu. Ta odbor bo določal vse smerice in dajal navodila direktorjem kampanje in organizatorjem. Odbor strogo zahteva, da morajo vsi prizadejci vedeti, da se odgovornost pričenja in končuje v odboru. To se tiče organizatorjev, delavcev in jeklarskih družb.

V glavnem stanu imajo svoje urade Philip Murray, načelnik kampanje in podpredsednik UMWA, David McDonald, tajnik odbora, John Brophy, direktor odbora za industrijsko organizacijo, ki bo delil svoj čas med Washingtonom in Pittsburghom, Lee Pressman, legalni svetovalec, Lee Sweeney, direktor publicitete, in Clinton S. Golden, direktor vzhodnega distrikta.

V kampanjske svrhe je bila jeklarska industrija razdeljena v tri distrikte. Vzhodni ali pittsburgski distrikt obsega vso pokrajino vzhodno od Velikih jezer. Za direktorja tega okrožja je bil imenovan Clinton S. Golden, veteran v delavskem gibanju in direktor delavskega odbora za pittsburgsko okrožje. Vodstvo distrikta Velikih jezer, ki vključuje tudi zapadne države, s glavnim stanom v Garyju, Ind., je prevzel Van A. Bittner, predsednik 17. distrikta UMW (W. Va.) s 80.000 člani. Direktor za južni distrikt s sedešem v Birminghamu, Ala., bo imenovan v prihodnjih dneh.

Jeklarskim delavcem je kampanjski odbor dal najboljšo pomočjo za pristop. Plačati jim ni treba nobene pristopnine, marveč le en dolar mesečnega assessmenta. Odbor bo mogoče pomagati.

(Dalje na 3. strani.)

Amerika odkrila teroristično organizacijo v Črni legiji. (Narisal Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society
Newspaper: an Educational Review (from Chicago) in English
\$2.00 per issue, \$2.00 per vol. issue, \$1.50 per half vol. issue; in
Chicago \$1.50 per issue, \$1.50 per vol. issue; in Cincinnati
\$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year,
foreign countries \$3.00 per year.

Črna oglava po dogovoru—Kopirani članki in sponzorirani
članki se ne vrnejo. Slovenski literarni vestnik (Arten, po-
vesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljalcu le v skrajni
mali količini.
Advertising rates on agreement—Manuscripts of communi-
cations and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Member of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Zidnšek na agitaciji

Pittsburgh, Pa.—Ker se vsled gotovega vzroka nisem mogel udeležiti velikega mladinskega slavlja 14. junija v Idora parku v Youngstownu, Ohio, me je to tako ujezilo, da sem naslednji dan 15. junija brez zajtrka odpotoval v 144 milj oddaljeni Johnstown. Zjutraj ob 5.30 sem se že peljal iz Sharona. Žena je še sladko spala, ko je bil Tone že daleč proč od doma. Ne vem kaj si je mislila, kam neki sem izginil. Naj bo tako ali tako, stvar je namreč ta, da se je prejšnji dan tudi ona s hčerjo neznanu kje zgubila in se vrnila šele proti večeru, jaz sem pa še precej zamerljiv in do 22. junija se še nisem vrnil.

Ko sem prišel v Johnstown ali Ivanje mesto, sem se podal na najvišjo točko v tisti okolici, namreč na Bon Air, prijazno naselbino, kjer so me pričakovali že več dni, ker je uredništvo Prosvete naznanilo moj prihod v kolonah uradne izdaje Prosvete. In še tisti dan sem dobil tri nove naročnike dnevnika Prosvoti, ostali pa so večinoma vsi ponovili naročnine. To kljub temu, da imajo tam cerkev, garažo in klet, kjer uboge dušice pričakujejo odrešenje. Pobožne duše letijo skupaj po božji blagoslov, ališal pa sem, da se je tak blagoslov tudi spremenil v potomstvo. Oni, ki so odgovorni za posledice, pa lepo zbežijo pred roko pravice. Tako ostane mlada mati brez vsake odškodnine in zavetja. Svarim mlada dekleta, da se čuvajo pred takimi zapeljivci.

Ondotni rojaki so mi povedali, da se sedaj še precej dobro dela, toda delo se pa težko dobi. Zato tudi ne svetujem nikomur sem za delom.

Prvi teden sem bil zelo zadovoljen z rezultatom, ker sem dobil lepo število novih naročnikov. Tudi s postrežbo sem bil zadovoljen. Obiskal sem tudi več drugih trgovcev in gostilničarjev. Povabilen sem tudi bil na veliko federacijsko slavnost, ki se bo vršila naslednjega avgusta in na kateri bo nastopil govornik iz gl. urada. Ne smem pozabiti, da so tamkajšnji rojaki zelo hvaležni SNPJ za pomoč, ki jim jo je nudila po poplavi. Pregledal sem prizadete kraje. Nekateri prizadetih rojakov so si že vse uredili in se vrnili v prejšnja stanovanja, nekateri pa so se za stalno preselili, ker so prejšnja stanovanja težko poškodovana. Voda je odnesla tudi več velikih mostov. Kakor sem že omenil, so prizadeti člani zelo hvaležni SNPJ za hitro pomoč.

Dne 18. junija sem odšel v Moon Run in takoj po prihodu je mrs. Mahone plačala celotno naročnino, mi lepo postregla in pristavila, da škoda, ker nisem prišel dan pozneje, ker bo do imeli v moonrunskem velikem parku piknik kar dva dni skupaj. To bo piknik angleško poslušnega društva SNPJ. Mladi člani in članice pa so povabili tudi vse stare in ne bi nič škodovalo, če se bi udeležil tudi Prosvetin zastopnik. To sporočilo me je seveda vzpodbudilo, saj se pa že vsa ta leta zanimam za delo naša mladine. Z velikim zanimanjem zasledujem razvoj in aktivnosti njih društev. Nekaj let je kazalo njihovo delo nekam slabo, zadnja leta pa so oživel in stopili na plan. Skrbelo me je, če bo naša mladina sledila svojim voditeljem, to je pionirjem SNPJ ter njenim principom. Naša jednota vrši svoje težavno vzgojevalno delo že nad 30 let, zato vsi želimo, da bo naša mladina to delo nadaljevala. Mladinsko gibanje zadnjih par let me je prepričalo, da bo naša napredna mladina korakala naprej po načrtani poti.

Tako sem imel priliko na 18. junija v Moon Runu opazovati stare in mlade na imenovanem pikniku. Vse je bilo veselo in zadovoljno. Čas nam je hitro potekal, kakor vselej na takih prireditvah. Ne malo sem se začudil, ko me je mrs. Petrovič poklicala, naj pridem, da me bodo peljali na njihov dom, kjer se bom dodobra naspal in odpočil, prihodno nedeljo 21. junija pa me bodo peljali v Strabane na piknik federacije SNPJ, kjer bo glavni govornik br. M. Petrovič, član gl. odbora SNPJ.

Nisem ga poznal; predstavil mi ga je br. John Terčelj, član gl. odbora SNPJ. Petrovič je jako dober govornik in po njegovih izjavanjih se je izkazal za zelo delavnega člana na društvenem polju. Vzpodbujal je stare in mlade, da skupno delujemo kot en moč na društvenem polju. Pridobivati moramo nove člane naši največji in najboljši podporni organizaciji, dnevniku u Prosveti pa nove naročnike. K temu dodam, da je sedaj razpisana posebna kampanja za pridobivanje novih naročnikov Prosveti. Naročite se! Naročite se tudi na Proletarca. Ta dva lista sta resnično prava delavska lista.

Bliza se volilna kampanja, ki bo trajala vse tja do novembra, ko se bodo vršile splošne volitve. Glejte, da boste agitirali za delavske kandidate ter da boste na dan volitev volili zanje. Na Francoskem so zmagali delavci in imajo sedaj vlado v svojih rokah, tako je tudi v Španiji in nekaterih drugih državah.

Kakor sem že omenil, sem v enem tednu pridobil precej lepo število novih naročnikov dnevnika Prosveti, želim pa, da jih bi v tem tednu še več, ako me ne bodo pikniki in društvene proslave preveč ovirale. Baškar sem dobil prijazno vabilo soc. kluba JSZ iz Sygana, naj pridem na njihovo slavnost na 12. julija. Vršila se bo 25-letnica društva SSPZ in vabijo vse somišljenike in člane SNPJ, ker jih je veliko število pri obeh organizacijah. Gl. predsednik SSPZ je br. John Kvartich iz Bridgeville. Slišal sem, da bo glavni govornik on in pa gl. tajnik Rus iz Chicago.

Na 15. in 16. avgusta bo praznoval svojo 25-letnico Slovenski dom na Prestu. Priporočam vam, da se teh prireditev udeležite.

Slišal sem, da so se Sygančanke odločile, da bodo dne 4. julija presenetile vse posetnike. Zato tudi nočem povedati, kaj bodo vse pripravile. Pridite, da se sami prepričate. Vsem mojim prijateljem in znancem se toplo zahvaljujem za izkazano naklonjenost na mojem potovanju. Obenem pa apeliram na vse ostale, ki jih obiščem v teh dneh, da mi gredo pri agitaciji za devnik Prosveto na roke ter da delujejo za napredek naše SNPJ! Anton Zidnšek, zastopnik.

O delu in idorskem slavlju

Sygan, Pa. — Delavske razmere v tej okolici so se zadnje čase nekoliko izboljšale, vendar pa je še precej ljudi brez dela in zaslužka. Člani društva Bratstvo št. 6 SNPJ so večinoma zaposleni, razen par onih, ki so se že postarali in jih sedanj kapitalistični sistem večinoma mara. Ne vem kaj bo z nami. Kakor se sliši, nameravajo ustaviti tudi rolj. Bo pač menda res tako prišlo, kakor sem nekoč čital, da se naj človeka, kadar doseže 45. leto starosti, enostavno na ta ali oni način spravi s poti. Tega smo si delavci sami krivi, teh razmer, ker drugače nečemo. O tem se bi dalo kaj več pisati, pa saj veste kaj mislim.

Vsega tega se nisimo ustrašili, da se ne bi udeležili slavlja

dneva SNPJ v Idora parku 14. junija v Youngstownu, O., kajti udeležili smo se brez mala odstotno. Naše društvo Bratstvo št. 6 SNPJ je namreč na svoji seji sklenilo, da daruje iz svoje blagajne vsakemu članu, ki se udeleži idorskega slavlja, en dolar. Uspeh je bil povoljen. Besede, ki so bile priobčene v Prosveti, da "vse kar leze in gre" naj pohiti v Idora park, so se uresničile, vsaj kar se tiče članov društva št. 6 SNPJ in angleško poslušnega društva št. 669 SNPJ. Imeli smo dva velika avtobusa in 12 avtov in vsa ta vozila so bila do skrajnosti natrpana.

Podrobnosti ne bom opisaval, ker je to že dobro izvršil gl. predsednik. Ko smo prispeli v Idora park ob 10. dopoldne, smo bili veselo presenečeni nad že veliko udeležbo članstva. Mislili smo namreč, da bomo prvi, pa je bilo že vse polno ljudstva. Le škoda, da se niso snemale filmske slike, da bi videli tudi drugi, kakšna gnječa je bila na glavni cesti v parku. Po mojem mnenju bi bili taki filmi velika agitacija za jednoto.

Zabave je bilo obilo za stare in mlade. "Ta stari" smo se le bolj držali Heidelbergovega gardna, ki je velika dvorana, kjer se točijo razne pijače, servirajo jedi, na drugem koncu pa je prostrano plesišče. Tam smo se sestali z znanci in prijatelji, s katerimi se nisimo videli že 20 in 25 let. Videl sem tudi dva naša člana, ki sta že prekoračila 70. leto svoje starosti, pa sta se vozila v zabavišnih zrakoplovih, ki so pritrjeni na železne drogeve.

Čas je potekal in odpravili smo se v gledališčne prostore, kjer se je vršil govorniški program. Nastopili so razni dobri govorniki. Dobro je vse opisal gl. predsednik V. Caiņkar. Le prehitro je prišel čas odhoda in raziti smo se morali vsak proti svojemu domu. Smelo trdim, da bo ta prireditev imela sijajni uspeh za jednoto. Priporočam, da se bi kaj sličnega priredilo vsako leto. Ponosni moramo biti na našo mladino, ki se ni ustrašila tako ogromnega dela, zakar ji gre vse priznaje.

Poročati moram tudi, da se je pri našem društvu Bratstvo št. 6 SNPJ ustanovil ženski odsek, ki bo velik pripomoček pri naših veseljih.

Kakor že poročano, bomo praznovali 25 letnico naše dvorane in 32 letnico društva št. 6 SNPJ na delavski dan 7. septembra in se že sedaj pripravljamo vsem bližnjim in daljnim rojakom za obilen poset. J. Dermota, 6.

Otvoritvena proslava SDD

Denver, Colo. — Direktorij Slovenskega društvenega doma je pridno na delu in dom je v procesu popravil. Pogodbenik nas zagotavlja, da bo vse delo dovršeno še ta teden. Vseled tega bomo priredili veliko etvortveno veselico ali grand opening v soboto 11. julija. Pričetek veselice točno ob 6. zvečer. Plesalo in pilo se bo v dvorani in na dvorišču. Imeli bomo pečeno jaginjeto, razne druge dobrote in obilo zabave.

Dom je popravljen, toda blagajna je prazna. Zato pa rojaki od blizu in daleč, pridite, da

Irene Joliot-Curie, hči odkriteljice radija, ki bo morda postala članica novega francoskega kabina.

boste videli kaj smo vse naredili in preuredili pri domu in za kaj smo izpraznili blagajno.

Na 11. julija naj bo slovenski dan v Globvillu oziroma v Denverju, in to samo okoli Slovenskega društvenega doma. Nobenega izgovora ni, da se ne bi mogli udeležiti. Vstopnina je prosta, postrežba bo izvrstna, zabava pa je odvisna od obilne udeležbe. Torej čim več nas bo, tem več zabave bo. Na veselo svidenje!

Mike Mavetič, 218.

Na obisku po zapadu

Sharon, Pa. — Na 22. t. m. je proti Chicagu odpotoval moj brat Frank Ločnikar, ki se tu nahaja na obisku iz stare domovine. Iz Chicaga bo odpotoval naprej v Denver, kjer bo obiskal svojo drugo sestro mrs. J. Sustarsich, s katero se nista videla že dolgih 23 let. Upamo in želimo, da bo njuno svidenje prav ganljivo in veselo. Bratu želimo srečno pot in veliko zabave po Coloradu.

Frank bo iz Chicaga v Denver potoval z novim modernim vlakom Zefir ali Zephyr, ki pride iz Chicaga do Denverja v 15 urah, kar je najnovejši rekord. V Denverju bo ostal približno dva tedna, nazajgre pa se bo par dni pomudil v Chicagu in se bo nastanil pri Jožetu Žitniku na 4920 Coluget st. Ako ga kdo čikaških rojakov želi videti in obiskati, ga lahko dobi na označenem naslovu.

Bratu želimo obilo veselja na obiskih in da se kmalu spet vrne med nas predno spet odpotuje v staro domovino.

Mary Novak.

Združenje v vseh ozirih

Milwaukee, Wis. — Časi, v katerih danes živimo, ne morejo ostati kot so in vladati svetu, ki je razcepjen, a želi kruha in zaslůka. Privedi so nas do družabne krize, ki bo ostala zapisana v svetovni zgodovini.

Za moralna načela se ne brigamo, pač pa se radi polasamo za prazen nič. Samo malo kritike, pa je že ogenj v strehi, za dobro voljo in dobre namsvete se pa norčujemo. Ne razumemo ali ne maramo razumiti kaj pomeni, če delujemo roka v roki in podpiramo drug drugega ter naše ustanove, podporne, kulturne in gospodarske. Kjer je združenje, tam je napredek. Poglejmo tukajšnjo ustanovo American State Bank, pri kateri so direktorji zopet sklenili, da se zopet razpišejo po \$2.00 dividende na vsako delnico ter zraven prenesli \$5000 v sklad preostanka, kar pomeni da delničarji imajo toliko manj odgovornosti na njih glavnico.

Tukaj vidimo, da kjer je združenje, tam je napredek. Prav tako bi morali biti združeni v vseh podpornih, kulturnih in političnih ustanovah. Čas je, da smo tudi mi napravamemu sebi nekoliko hvaležnejši. Vzpodbujajmo se za svoja podjetja in kmalu se bomo prepričali, da bo to nam le v splošno korist.

J. I., član 16.

Vabilo na piknik

Reading, Pa. — Društvo 172 SNPJ priredi plesno veselico v soboto 27. junija v lokalni dvorani. Pričetek ob 8. zvečer. Igral bo Morousov orkester za stare in mlade. Ujudno vabimo vse rojake iz vse bližnje in daljne okolice. Matt Selan, predsednik.

Državljanstvo in zemljiška lastnina

(Deseti članek o naturalizaciji in državljanstvu.)

Mnogi inozemci so prišli v Ameriko z namenom, da se naselijo na deželi. V prejšnjih časih so bili ti priseljenci pionirji ameriške zgodovine. Stalno so porivali naprej mejo civilizacije, prekoračili gorovje, dosegli zapadne predivljino v civilizirano pokrajino. Oni, ki so priselili v zadnji dobi, niso našli teh prilik. Čeloprosta vladna zemljišča so bila že zdavnaj izčrpana. Zadnja ameriška meja je že spadala v zgodovino.

Poljedelstvo pa, naj si bo tudi v skromnih oblikah, ostaja še vedno predmet, ki je draga arcu nešteti tisočin priseljencev. Ko ni bilo več brezplačnih zemljišč, so mnogi kupili zemljo, pridružili se kolonizacijskim načrtom v raznih krajih dežele ali pa prevzeli farme, zapuščene od turodnih Amerikancev. Ako niso našli prilike za naseljevanje na deželi, so si poliskali drugo najboljšo možnost in nakupili zemljišča z vrhom kje v mestnih predmestjih. Statistike dokazujejo, da v razmerju k svojem številu imajo tujerodci več lastnih hiš kot tujci rojeni Amerikanci.

V mnogih delih dežele ima inozemec neomejeno pravico do nakupa in posedovanja nepremičnin. Imamo pa nekaj držav, kjer je inozemec omejen v nakupu zemlje.

Kar se tiče teh omejitev, naj navedemo prevesem "alien land laws" ob pacifični obali. Ti omejevalni zakoni so pa naperjeni proti tujim rodnim orientalcem—Japoncem, Kitajcem in Hindujem in drugim plemenom, ki so izkličeni iz ameriškega državljanstva. V raznih državah je pravica do nakupa in posedovanja zemljiške lastnine omejena na ameriške državljanje ali vsaj na one inozemce, ki so izjavili svojo namen, da hočejo postati ameriški državljanje. V nekaterih državah sme inozemec posedovati zemljo le za omejeno število let—ako ne postane ameriški državljan do gotovega roka, mora prodati svojo lastnino. Primer malenkostni sitnarij, katerim so podvrženi vsi inozemci, sta si pa inozemski zemljiški posestniki, podaj starodavni zakon države Ohio, ki pod pretno globo prepoveduje ribolov inozemcem, in stanje pennsylvanijska postava, ki prepoveduje inozemcem imeti lovsko orožje in jim celo ne dovoljuje imeti psa—zares čudna prohibicija, ki od časa do časa spravlja inozemske ljubiteljske psov v konflikt z zakonom.

Dodatno k omejitvam raznih držav je tudi federalna vlada uvedla nekatere glede posedovanja zemlje s strani inozemcev. Federalni zakon prepoveduje, da bi inozemec posedoval nepremičnine v ameriških teritorijih ali v distriktu Columbia, razun ako ima "prvi papir." Vlada ni "homesteads" so itak bili vedno na razpolago le državljanom in deklarantom (onim, ki imajo "prvi papir"). Ista omejitev velja tudi glede "subsistence homesteads"—eksperimentalne vlade, da bi mestne delavce naselila na malih farmah blizu velikih mest ali industrijskih središč, kjer bi družina mogla pridelovati sadje in zelenjavo, držati kokoši in eno ali dve krave ter na tak način dopoljevati svoj zaslužek z delom v bližnjih delavnicah in tovarnah. Vlada na posojila za take "subsistence homesteads" niso na razpolago inozemcem.

Omejitve glede posedovanja zemlje niso značilne za Združene države. Dejanski jih je malo v Ameriki kot v inozemskih deželah. Pravica do zemlje, temeljneja narodnega bogastva, se povsod smatra kot privilegij, do katerega so upravičeni le državljanje.

Nedržavljanje so ovirani v prizadevanju, da bi se zakoreninili v ameriški zemlji. Obstoječe omejitve deloma prestanje, čim inozemec izjavlja, da hoče postati ameriški državljan. Izginejo pa popolnoma, čim se inozemec naturalizira kot ameriški državljan.—FLIS.

Operacije brez dolgega ležanja

V zadnjih letih zagovarja že mnogo odličnih kirurgov mnenje, da je bolje, če pacient po operaciji čimprej vstane. Tu ne gre za kakšno teorijo, ki si jo je izmislil kakšen medicinski čudak, temveč za zanimivo, praktično preizkušeno metodo, da bi se zdravljeni proces in ves razvoj bolnika po operaciji čim bolj pospešila in spravila v pravi tir.

Na lozanski kirurški vseučiliški kliniki so proučevali in preizkusili veliko število takih primerov. Pri tem niso imeli niti enega primeru, kjer bi nova metoda odrekla. Seveda si stvari ne smemo zamišljati tako, da bi bil človek po težki trebušni operaciji pristajen, čim bi se zbudil iz narkoze, obleči hlače in sukaj bi se pobrati domov. Prav za prav gre le za to, da pacienta že 24 do 36 ur po operaciji dvignejo iz postelje in ga povedejo s pomočjo strežnikov in zdravnikov do druge postelje.

Večina pacientov se temu postopanju naravno upira, ker se boje, da bi se jim rane spet odprle in da bi nastale sploh kakšne druge komplikacije. Toda ta strah je po modernih obvezah in spretnih šivih brez potrebe po pacientih, ki so se odločili za tiste zgodnje pričetke, so kmalu lahko ugotovili znatno izboljšanje svojega stanja. To izboljšanje temelji na tem, da se s pokončno lego telesna kri kmalu odpravi zastoj krvi in druge motnje notranjih organov. Seveda pa se bodo morali kirurški, ki smatrajo zgodnje vstajanje po operaciji za najboljšo pot do ozdravljenja, le nekaj časa boriti za to svoje naziranje, preden bo obveljalo.

Gradnja velikanskih cevi, po katerih bo tekla voda reke Colorado v Los Angeles, Cal.

Vesti s Primorskega

Istrski vodovod
 Pred letom 1929 grade v Istri vodovod, ki naj bi dovajal v skoraj polovici istrskih mest. V to svrhu je bil ustanovljen poseben konzorcij, ki gradi vodovod v več etapah. Dela so v veliki meri prekinjena, ker je zmanjkalo denarja. Vodovod grade v Istri, ki jih dajejo država in občine. Na državo pripada 95 odstotkov stroškov, na občine 5 odstotkov.

Na so bile občine zelo oboje, da se s drugimi izdatki pokrajinska uprava že pred letom 1929. A tudi pokrajinska uprava je le s težavo pokrivala onih 5 odstotkov posebej se je njen položaj leta 1932, ko je bila z davčno reformo pokrajina finančno avtonomija, kar so imele prej. Zaradi tega pokrajina znatno povečala davke. Vse do leta 1932 je zmanjkalo denarja. V zmanjšanem prispevek znižal. Kar je sedaj tudi onih 5 odstotkov država, tako da bo od agrijev skoraj izključno denarjem.

Trgovine so ostale brez kave
 Selce, maja 1936. — Naše trgovine so že nad mesec dni brez kave in je ni nikjer dobiti kot v času svetovne vojne. Olje se je pa zelo podražilo, najslabše kakovosti stane 6 lir liter, kar je v današnjih razmerah za našega kmeta več kot predrago.

DROBNE NOVICE IZ PRIMORJA

Krščanska gospodarska zadruga v Idriji namerava v kratkem ustanoviti novo mlekarstvo v Gornji Kanomlji. V to svrhu je vložila prošnjo za potrebno dovoljenje pri goriškem svetu. Svet je prošnjo ugodil na svoji poslednji seji 28. maja.

O binokostih je bil kakor običajno v Postojni velik naval tujcev. Listi poročajo, da je posetilo letošnje postojnsko jamo 18.612 ljudi. Mnogo tujcev je prišlo iz Jugoslavije, Nemčije in Avstrije.

Poslednje neurje na Goriškem je povzročilo veliko materialno škodo. Ze po prvih podatkih je znašala škoda, ki jo je napravila toča v sadovnjakih in vrtovih v Štandrežu 200.000, v Stari gori 170.000, v Št. Petru in Vrtovi 150.000, drugod po goriški okoličini pa 175.000 lir. Po podrobnih cenitvah znaša škoda v srednji in gornji Soški dolini skoro milijon lir.

Iz idrijskih zaporov je 30. maja zbežala 22 letna jugoslovanska državljanka Zora Jerinova. Aretirali so jo na meji na mestu, kamor civilistom ni dovoljen dostop. Karabinerji so jo pričeli takoj zasledovati, a je došla do morja. Neki jetniški paznik je bil zaradi tega aretiran.

Rekvizicija volne. — Poročali smo že o odloku, s katerim bo letos po deželi rekvizirana vsa volna. Sedaj je korporacijsko ministrstvo odredilo, da smejo prekupčevalci zbrati volno neposredno pri producentih, a jo morajo nato prodati določenim vojaškim komisijam. Kakor kaže, bodo zaradi tega cene volne zelo padle, če ne bodo uradno določene.

Neodraala hčerka, toda fašistične oblasti mu tudi sedaj ne zaupajo. Danes je sicer doma, toda je pod strogim policijskim nadzorom, ki ni nič milejše od navadne politične konfinacije. **Kmetija sredi obmejnih utrd** Idrija, maja 1936. — V bližini obmejne vasi Godovič, t. j. 10 minut od vasi v smeri proti Črniemu vrhu stoji Pišljarjeva kmetija in je okrog in okrog obdana od italijanskih obmejnih utrd. Vse te utrjevalne naprave so strogo zastražene, zato je Pišljarjev dom odrezan od sveta. Cela družina je kot v konfinaciji, smejo oditi od doma in se vračati samo po dnevu, da bi jih pa kdo prišel obiskat, o tem njih govora ni. — Pred dnevi je gospodar Janez Pišljar umrl za pljučnico. Že med boleznijo so smeli na obisk k bolniku le redki ljudje. Pa tudi za te "izvanredne" koncesije so morali imeti posebno dovoljenje od pristojnih oblasti.

V Grahovem je bil operiran 27 letni Rafael Sturm, ki je bil pred nekaj meseci obsojen na tri mesece zapora zaradi ilegalnega bega čez mejo. Prepeljali so ga v tolimnske zapore.

V Gračevo so te dni dogradili 500 m dolg most, ki veže kopalnice s celino. Most je širok 8 m. Zgradili sta ga dve tržaški podjetji za 2 milijona lir, ki jih bodo krili s sredstvi tržaške pokrajinske uprave.

Blizu Zaloga pri Tolminu se je na binokostni ponedeljek smrtno ponesrečil 13-letni Josip Levpuček iz Zatočina. Peljal se je s kolesom proti Sv. Luciji. Ker je vozil ob robu ceste, ki je bila vsa premočena od dežja, mu je nenadoma spodrsnilo in je padel 10 m globoko v Tolmino. Ljudje, ki so prišli tam mimo, so ga sicer takoj dvignili iz deročice, vendar nizke vode ter ga spravili domov. Od tam so ga prepeljali v bolnišnico, kjer pa je podlegel poškodbam.

Goriška pokrajinska uprava je izplačala gozdni milici v svrhu pogozdovanja golčav na Goriškem 20.000 lir. S to vsoto bodo deloma kriili stroške za pogozdovanje v dobi 1835-36. Pogozdovanje izredno počasi napreduje. **Iz konfinacije** sta se v zadnjih dneh vrnila nekdanji proseški župnik Aleksander Martelan, ki je bil dve leti interniran v mestu Lecce na skrajnem jugu Italije, ter upokojeni uradnik Anton Šaplja iz Gorice.

V Gorici je bil 27 letni brezposelni delavec Leopold Čej v kontumaciji obsojen na 4 mesece zapora in 1000 lir denarne kazni, ker je brez potnega lista zbežal preko meje, da bi si v tujini našel zaslužek.

Znani trg "na Kornu" v Gorici bodo v kratkem preuredili. Sedaj so že odstranili vodnjak s stopniščem. Pred muzejem štrijo pločnik.

Kaznovani tržaški trgovci. — Pokrajinski intersindikalni odbor v Trstu je kaznoval 4 trgovce na zapor njih lokalov za več dni, ker so prodajali blago po višji ceni, kakor je določal uradni maksimalni cenik. Poleg drugih sta bila kaznovana tudi mesar Ivan Konjedic in Peter Maršič.

Tudi v Pali so bili te dni trije trgovci, med njimi Ivan Zbrisa, kaznovani zaradi previsokih cen življenjskim potrebščinam. Začasno so jim zaprli lokale ter jim odvzeli trgovske koncesije. **Po zadnjem "naboru"** fašistovskih mladinskih organizacij, ki se je vršil 24. maja, je naraslo število članov baltske organizacije na 5.031.905. Zanimivo je, da so v Trstu ustvarili med "mlade Italijanke" tudi dekleta letnika 1919 in celo 1920, ker se jih je iz letnika 1918 javilo premalo, čeprav bi morale biti le one, ki so dovršile 18. leto, uvrščene v omenjeno kategorijo organiziranih fašistk.

Družba "Italia Redenta", o kateri smo pred kratkim že poročali, je leta 1934 ustanovila na Tržaškem in Goriškem 7 novih otroških vrtcev, in sicer v Boljuncu, Lonjerju, Mavhinjah, pri Sv. Ani v Trstu, v Strmci, Studnem in v Črnicah na Vipavskem.

V reški luki bodo v bodoče koncentrirali vso živo klavno živino iz Madžarske, ki je namenjena za izvoz v države ob Sredozemskem morju. V Budimpešti je bil pred dnevi v to svrhu dosežen sporazum.

Vigilantski terorizem v Terre Hautu

Stanovanja radikalcev napadajo s plinskimi bombami

Terre Haute, Ind. — Zadnje dni so vigilantski teroristi vrgli v stanovanja Johna Shannona, profesorja na državnem učiteljski, in v restavracijo Maxa Shafferja, progresivnega delavskega vodja v okraju Vigo, bombe solzavke.

Profesor Shannon, član socialistične stranke, je odprto nastopal proti obsejnim stanju, katerega je governor McNutt vzdržal nad tem okrajem več mesecev. Vsed nasprotovanja diktaturi je bil profesor Shannon tudi aretiran po narodni gardi.

Ta teroristični val ima odprtega ekspanzenta v osebi župana Sama Beecherja, ki je v zadnjih par tednih izgnal več organizatorjev Ameriške delavske federacije iz mesta. Ugrabljena in pretepena sta bila po policiji tudi dva voditelja Delavske zveze, organizacije brezposelnih. Ko je bil sklican protestni shod proti temu terorizmu, so morali zborovati ob petrolejkih, ker je nekdo pokvaril električno razsvetljavo v najeti dvorani.

Mogočna kampanja v trdnjavi jekla na pohodu

(Nadaljevanje s 1. strani.)
 zneje določil pristopnino in pravico lma tudi zvišati asesment. Vsi dohodki od asesmentov novih članov bodo šli v kampanjski sklad.

Odbor bo pričel izdajati tudi kampanjski listi, v katerem bodo vesti o poteku kampanje. Vodil bo tudi agitacijo po radiu. Kadar bo pristopilo v unijo "primerno" število jeklarskih in železarskih delavcev, bodo šli voditelji kampanje pred jeklarske barone z zahtevo kolektivnega pogajanja v svrhu izboljšanja razmer in zvišanja plač.

"Naš namen je," pravi odbor v svoji izjavi, "da se izognemo industrijskim bojem in stavkam, ako se bodo delodajalci pripravljali z nami pogajati v tem duhu. Svoja prizadevanja bomo koncentrirali na pridobivanje članov Zvezi jeklarskih in železarskih delavcev. Cilj odbora je ustanovitev trajne organizacije v jeklarski industriji za kolektivno pogajanje."

Hoan podprl časnikarske stavkarje

New York. — Milwaški socialistični župan Daniel W. Hoan je brzojavno zagotovil časnikarsko unijo, da imajo njeni člani, ki so v stavki pri Hearstovem listu Wisconsin Newsu v Milwaukeeju že več mesecev, vso njegovo oporo. "Milwaška časnikarska unija se junaško bori proti hearstizmu," pravi Hoan. "Vsak pošten državljan jim želi zmage. Zagotavljam vas, da bom storil vse, kar je mogoče od mene pričakovati in šel bom na roko boječim delavcem, da pridejo do svojih pravic."

Kongres zbežal iz Washingtona v veliki naglici

(Nadaljevanje s 1. strani.)
 ali obstrukcijo tik pred končanjem zasedanja preprečil sprejete tega osnutka. Pri zadnjih volitvah je bil Holt izvoljen največ s pomočjo rudarske unije.

Ta osnutek naj bi bil namenjen za Guffeyjev zakon, katerega je vrhovno sodišče vrglo skozi okno. Podpirala ga je velika večina operatorjev in tudi rudarska unija. Slednja ga je podpirala iz razloga, ker se boji izbruha nove konkurenčne vojne, ki lahko prinese slične kaos kakor se je premogovna industrija nahajala v njem pred NRA. Zakon bi veljal dve leti, med tem časom pa naj bi kongres sprejel kaj boljše za reguliranje te industrije.

John L. Lewis je pred senatnim odsekom odprto povedal, da v slučaju nove konkurenčne vojne v tej industriji rudarska unija ne bo čakala, da bi se z njo zgodilo kakor se je v letih 1924-1927, ko je bila po malem skoraj uničena. Kakor hitro bi operatorji v kakem okrožju skušali znižati plače, bo unija to smatrala za napad na celotno kolektivno pogodbo in oklicala generalno stavko.

Po razidu kongresa so rudarski voditelji, ki so prevzeli breme organizatorične kampanje v jeklarski industriji, izjavili, da upajo, da poraz tega osnutka v senatu ne bo ogražila jeklarske kampanje. Sigurno pa je, da bodo sedaj morali posvečati več pažnje in dela svoji uniji kakor pa bi bilo potrebno, če bi bil sprejet ta zakonski osnutek. Incidentno je Lewis objubil podporo administraciji v predsedniški kampanji na podlagi dogovora, da bo nadomestila Guffeyjev zakon z novim zakonom. Lewis in rudarska unija sta sedaj ostala na cedilu.

Kongres je "pozabil" sprejeti tudi Benson-Dicksteinsonovo resolucijo za kongresno preiskavo Črne legije. Senatni pravosodni odsek jo je sicer odobril, toda je nanjo "pozabil" odsek za apropiacije. Drugače so bili dobri izgledi za njeno sprejetje.

Od zadnjega kongresa je dobil največ vojni department. Poleg tega, da sta obe zbornici že prej dali ameriškim militaristom največji letni proračun — nad milijardo dolarjev za vojni in mornarični department — je kongres tik pred zaključkom dovolil sredstva za zgraditev 2300 novih bojnih aeroplanov. V nižji zbornici je bil sprejet predlog za 4000 novih vojaški letal, senat pa je to število znižal na 2300.

Nižja zbornica je v zadnjem momentu sprejela tudi večje število osnutkov proti inozemcem, toda so na srečo ostali nesprejeti v senatni zbornici. Bojazen je tudi bila, da bosta zadnji moment porinjena skozi kongres infamni Kramerjev antipuntarski osnutek ter Tydings-McCormackov predlog za projekcijo armade pred "nevarnimi" idejami in pred kritiki. Toda za enkrat sta ostala še na polici.

Kongres bo izvolil predsednika, pravi Lemke

Greensburg, Pa., 25. jun. — Kongresnik William Lemke, predsedniški kandidat nove unijske stranke, je dejal, da ne bo noben predsedniški kandidat dobil večine elektorskih glasov pri prihodnjih volitvah in da bo moral kongres odločiti, kdo bo predsednik Združenih držav. V svojem govoru je napadel obe stari stranki kot predstavnici Wall streeta. "Vlada je vaša, ne lastina kakega politika," je dejal Lemke. "Zalostno je le, ker spimo, ko je republika v nevarnosti. Jadrano v napačno smer. Bogastvo se kopiči v rokah malega števila ljudi, na drugi strani pa je dvajset milijonov ljudi odvisnih od javne miloščine."

Unija mesarskih delavcev za industrijski unionizem

Memphis, Tenn. — Unija mesarskih in klavniških delavcev se je na svoji konvenciji v tem mestu izrekla za industrijsko formo organizacije v masnih industrijah.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

6657-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4994

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
 UPRAVNI ODBEK:

VINCENT GAIKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNICI:
 FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1097 E. 169th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBEK:
 MATH PETROVICH, predsednik.....253 E. 151st St., Cleveland, O.
 ANTONIJ CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBEK:
 JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma, Kans.
 JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
 FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
 FRANK BARBICH.....19511 Muskota Ave., Cleveland, O.

NOBIZORNI ODBEK:
 FRANK ZAITZ, predsednik.....2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
 JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POSEBNI — Korespondenca s glavnimi odborimi, ki delajo v gl. uradu, se vrši tabele: VSA PISMA, ki so namenjena na pale gl. predsednika, naj se pošljejo na blaginjsko. VSE DENARNE priloge in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote volne, naj se pošljejo na gl. tajništvo. Vse druge stvari se pošljejo na tajništvo. Vse stvari v zvezi s blaginjskimi posli, naj se pošljejo na blaginjsko. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošljejo Frank Zaitz, predsedniku nadzornega odbora. VSE PRIZIVI na gl. porotni odsek se naj pošljejo na John Gorika, predsednika porotnega odbora. VSE DOPISE in drugi spisi, namenske, agenci, ustrezne in sploh vse, kar je v zvezi s glavnim odborom, naj se pošljejo na "PROSVETA", 6657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than club benefits should be addressed to secretary's office. Matters of club benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Sella, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorsk, chairman, Judicial Committee.

Ves svet občuduje disciplino francoskega delavstva

(Nadaljevanje s 1. strani.)
 močnike v trgovinah za jestvino, kjer so prebivali noč in dan med posušenim mesom, sirom, vsakovrstnimi jestvinami in slaščicami, toda se niso ves čas niti ene stvari dotaknili! Predstavljajte si ogromno stavko brez vsakega nasilja, tatvine in neredov — razen malih izjem.

Predstavljajte si deželo, v kateri se vrši splošna stavka ob najlepšem redu! Vsako slikanje Pariza, da je v plamenih in neredu, sploh ne odgovarja dejstvu. Kdor bi skušal kaj takega, bi to delal zgolj iz škodoželjnosti in posebnih motivov. Vprašanje nastane, kako se je mogla izvršiti ta stavka v takem redu? Odgovori so trije:

Prvi je visoka inteligenca in poštenost francoskega delavstva, ki je samo uvedlo in izvajalo disciplino. Drugi je bila v ozadju volina zmaga, katere delavstvo ni hotelo kompromitirati z najmanjšimi neredi v tem kolosalnem boju za ekonomsko izboljšanje. Tretji je dejstvo, da ni vlada poslala proti stavkarjem ne policije niti vojaštva.

V Belgiji, kjer je šla dežela zadnje dni skozi slične delavske boje ko Francija, je popolnoma drugačna slika. V Belgiji je bilo na primer polno nemirov in neredov, katere je provocirala vlada, ki nad stavkarje poslala oboženo silo in jih iztirala iz tovarn. Če bi bila tudi francoska vlada gledala na legalnost in prišla na pomoč tovarnarjem, bi bilo tudi v Franciji prišlo do večjih nemirov. Izid stavke pa tudi v Belgiji ni drugačen, za kar se ima delavstvo zahvaliti le sebi.

Kolikor je nereda v Franciji, prihaja izključno od fašističnega elementa, ki protestira proti razpustitvi svojih organizacij. Toda tudi s te strani ni še prišlo do večjih nemirov — največji se je dogodil prošli ponedeljek zvečer na pariški železniški postaji, toda tudi ta ni bil po obsegu kaj poseben. Poleg tega pa policija strogo pazi na fašistične elemente.

Zaenkrat je Blumova vlada ljudske fronte popoln gospodar v Franciji in situacijo dobro obvlada. Kako bo v bodoče, je seveda drugo vprašanje. Vlada bo sigurno naletela na večje preglavice pri izvajanju novih finančnih reform, ki pomenijo, da bo vlada prisiljena iskati milijardska posojila za subvenciranje franka na sedanji valutni. Ker se tiče velikega bega zlata iz Francije po zadnjih volitvah, vlada upa, da ga bo izsilila iz tujine z "discipliniranjem" bogatinov.

Linčarji z juga zahtevajo žrtev

Horner izdal listine za izgon poljedelskega stavkarja

Chicago. — Na povelje governerja države Arkansas J. M. Futrella je čkaška policija prijela Sama Bennetta, 45-letnega zamorca, ki je pobežnil pred linčarskimi plantažniki v tekoči stavki najemniških farmerjev v Arkansasu. Za njim je Futrell poslal državnega odvjetnika, ki je pri governerju Hornerju že izposloval izgonne listine, toda ekstradicija je za enkrat ustavljena s sodnijsko akcijo.

Kolikor je mogoče dognati, hoče država Arkansas dobiti Bennetta, ker se je postavil po robu nekemu plantažniku, kateri ga je hotel prisilit na stavkolomstvo. Kot lojalen član unije najemniških farmerjev je tudi Bennett zastavkal za vzvišanje plače na 15 centov na uro in skrajšanje delovnika na 10 ur. In kot proti ostalim stavkarjem tako so plantažniki v okolici Forest Cityja, Ark., hoteli tudi njega prisiliti na prisilno delo. Posledica je, da je Bennett obtožen streljanja na nekega plantažnika, kar pa on odločno zanika in pravi, da je vse skupaj omreženje.

Kot poročajo iz Forest Cityja, Ark., so plantažniki razvili proti ubežniku pravo histerično gibanje in da bi to razpoloženje pomenilo sigurno linčanje, ako bi bil Bennett priveden nazaj.

Za njega se je zavzela Liga delavskih pravic, ki je pri sodniku Corneliusu Harringtonu izposlovala začasno ustavitev izgonu ter protestirala pri governerju Hornerju proti izdaji izgonnih listin. Sodno zaslišanje o izgonu se bo vršilo 30. junija. Ako bo tudi sodnik odobril ekstradicijo, bo Liga delavskih pravic vzela priziv na višje sodišče in na vsak način skušala preprečiti linčanje Bennetta.

Naciji prepovedali "Robotnik Polski"

New York. — Uprava poljskega socialističnega lista "Robotnik Polski" je bila obveščena, da je Hitlerjev režim prepovedal dostavljanje tega lista v Nemčijo. "Mi smo ponosni, da nas je Hitlerjev režim postavil na ilegalno listo," je rekel urednik S. Kaminski.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Predsednik Roosevelt govori pred veliko množico v Little Rocku, Ark.

KNUT HAMSUN:

GLAD

Poslovenil FRAN ALBRECHT

"Ali ne morete povedati tega meni?"
"Vam?" sem odvrnil in ga premeril od vrha do tal.

To je pomagalo. Šel je takoj z mano nazaj in mi odprl duri. Zdal mi je skočilo srce v grlo. S silo sem stisnil zobe skupaj, da bi se ohrabil, potrkal in vstopil v urednikovo posebno pisarno.

"Dober dan! Vi ste?" je rekel prijazno. "Sedite!"

Ako bi mi pokazal duri, bi mi bilo ljubše; spet so mi bile solze blizu in odgovoril sem: "Prosim, oprostite..."

"Sedite," je ponovil.
Sedel sem torej in izjavil, da imam spet članek, pri katerem mi je mnogo lažje na tem, da bi bil natisnjen v časopisu. Tako zelo sem se bil trudil, toliko naporov me je stalo to delo. "Prečitam ga," je rekel in vzel članek. "Saj potrudite se gotovo pri vsem, kar pišete, le vse preveč burni ste. Ko bi bili vsaj premišljenji! Preveč mrzlično! Ampak prečitam ga!" In s tem se je spet okrenil k mizi.

Tu sem torej sedel. Ali bi ga lahko prosil za eno krono? Mu pojasnil, čemu je bilo vse tako mrzlično? Gotovo bi mi potem pomagal; saj ni bilo prvič.

Dvignil sem se. Hm! Ampak ko sem bil zadnjič pri njem, mi je tožil zaradi denarnih stisk in je celo blagajniškega slugo poslal okoli, da je zbral za moj honorar. To bi nemara tudi zdaj bilo tako. Ne, to se ne sme zgoditi! Kaj res nisem videl, da ima dela čez glavo?

"Ali bi še kaj?" je vprašal.
"Ne," sem odgovoril in poskušal umiriti svoj glas. "Kdaj smem spet vprašati?"

"Ah, kadar pridete spet tudi mimo," je odgovoril. "V par dneh ali tako."

Svoje prošnje nisem spravil iz ust. Prijaznost tega človeka se mi je videla brezmejnja in jaz sem hotel pokazati, da jo umem ceniti. Raje stradati. Zato sem šel.

Niti potem, ko sem stal zunaj in znova občutil muke lakote, nisem obžaloval, da sem zapustil uredništvo, ne da bi ga poprosil za eno krono. Iz žepa sem privlekel drugo oblanico in jo vtaknil v usta. To je zopet pomagalo. Zakaj nisem bil storil tega že prej? Sram te bodi, sem rekel glasno; ali si res mogel pomisliti to, da bi prosil moža za eno krono in ga s tem spet spravil v zadrego? In bil sem resnično grob s seboj zavoljo nesramnosti, ki sem jo bil nameraval. To je bog vedi najpodlejša, kar sem čul doslej! sem rekel; udreti človeku skozi vrata in mu malone izpraskati oči, samo ker rabiš eno krono, pes ti nemarni! Tak marš! Naglo! Naglo, tepec! Naučil te bom!

In da bi se kaznoval, sem pričel teči, tekkel iz ene ulice v drugo, se priganjal s srditimi vzkliki in kričal nase brez glasu in besno, če sem hotel obstati. Medtem sem dospel visoko gori v Pilestrado. Ko sem slednjič obstal, malone lhtel od gneva, kar nisem mogel več teči, sem trepetal po vsem telesu in omahnil tam na stopnice. Ne, stoj! sem rekel. In da bi se temeljito kaznoval, sem spet vstal in sem se silil stati; in nato sem se smejal samemu sebi in užival radi svoje lastne propalosti. Nazadnje po preteku nekaj minut sem si pokimal z glavo v dovoljenje, da sedem; celo potem se sem si izbral najneudobnejše mesto na hišnem pragu.

O, bog, kako je to dobro delo, odpočiti se! Otrli sem si pot z obraza in pričel globoko dihati. Kako sem bil tekkel! Ampak žal mi ni bilo, saj sem pošteno zaslužil. Kako pa sem tudi mogel pomisliti to in poželeti krono? Zdal sem videl posledice! In pričel sem se

opominjati narahlo, kakor bi storila to mati. In bil sem čezdalje bolj ganjen, in truden in brez moči sem pričel lhteti. Tiho, iskreno plakanje, notranje ihtenje brez solza.

Četrte ure ali še delj sem sedel na istem mestu. Ljudje so prihajali in odhajali, pa nihče me ni nadlegoval. Tu pa tam so se kje igrali mlajni otroci; doli na cesti je pela na drevesu mlada tica.

Stražnik se mi je približal.
"Zakaj sedite tu?" je vprašal.
"Zakaj sedim tu? Za zabavo."
"Pol ure vas že opazujem," je rekel. "Pol ure sedite tu."

"Približno! Ali hočete še kaj drugega?" S temi besedami sem vstal in šel srdito dalje.

Prišel na trg, sem obstal in se ozri doli po cesti. Za zabavo! Kakšen odgovor je bil to?! Od utrujenosti! bi moral reči in sicer z nadvse jokavim glasom — osel si in nikdar se ne navadiš hliniti! — iz izmučenosti! In pri tem bi moral sopihati kakor konj.

Ko sem prišel mimo ognjegasnega doma, sem obstal. Nov domislek. Počil sem s prsti, se na ves glas zasmejal, da so mimoidoči začudeno obstajali, in sem si rekel: Ne, zdajle pojdeš pa prav zares tja ven k pastору Le-vionu. To moraš resnično storiti. Da, samo da poskusiš. Kaj neki ti je zamuditi? Saj je vendar tako krasno vreme.

Stopil sem v Paschovo knjigarno, poiskal v adresarju naslov pastora Levlona in se podal tja. Zdal velja! sem rekel. Zdal nikakih budalosti! Vest, praviš? Nobenih takšnih neumnosti, preubog si, da bi kaj dal na vest. Sestradan si in prihajaš z važno prošnjo, prvo, česar je treba. Ampak glavo moraš položiti postrani in zaokrožiti besede v prijetno melodijo. Kaj, tega nečeš? Kako? Potem ne grem ne koraka s teboj dalje, da veš. Torej: v stanju dvomov in borb se nahajaš, cele noči se boriš s temnimi silami in velikimi, preglasnimi poklastmi, da je pravcata groza, žejen in lačen si vina in mleka, pa ne dobiš ničesar. Tako daleč je že prišlo a tabo. Zdal stojš tu in nimaš več olja v svoji svetiljki. Toda živa je tvoja vera v milost, slava bogu, vere še nisi izgubil! In nato moraš pobožno skleniti roke in izgledati prav po vračje, kot da si poln upanja v čudežno milost. Kar se manjša tiče, ga sovražiš v vsakršni obliki; vse kaj drugače pa je s kakšno molitveno knjižico, s kakšnim spominkom za par kronic... Stal sem pred pastorejvimi durmi in čital: "Uradne ure od 12. do 4."

Zdal nikakih prismođarij, sem rekel; zdaj je stvar resna! Tako, — glavo doli — še malo... in nato sem pozvonil v njegovem rodbinskem stanovanju.

"Rad bi govoril z gospodom pastorem," sem rekel služkinji; ampak božjega imena mi nikakor ni bilo mogoče pristaviti.

"Sel je ven," je odvrnila.
"Sel je ven! Sel je ven! To je uničilo ves moj načrt, preložilo vse, kar sem namerjal povedati. Kaj mi je torej hasnila ta dolga pot? Tukaj sem stal zdajle."

"Jeli kaj nujnega?" je vprašala dekle.
"Nikakor ne!" sem odvrnil, "prav nič ne! Bilo je samo tako krasno božje vreme in zato sem šel tudi ven, da bi ga obiskal."

Stal sem tukaj in tam je stala ona. Name-noma sem izbočil svoje prsi, da bi jo opozoril na zaponko, ki je spenjala mojo sukno; z očmi sem jo prosil, naj vidi, čemu sem prišel; toda revica ni razumela ničesar.

Imenitno vreme, prav po božji milosti, da, da. Ako pač tudi gospe pastoriče ni doma? (Dalje prihodnje.)

nič ne pij, ti bo še manj žal! ...

— si že kaj takega kdaj bral?"
"Kajpada! Saj to so sporočila med potepuškiimi pajdahi."

"Kakopa... Kaj ne? Ampak še drugi napisi so po stenah."

"Bile so slike, na primer hiša, z ogljem narisana ali pa srca, letnice, obrazi, nešteto risarij."

"In pod hišo, kaj pa je bilo tam zapisano?"

"Pogosto sem bral: Drugod boš dobil... vselej ni mogoče vsega prečítati, zakaj napisi so pogosto izbrisani ali pa med seboj pomešani."

"Drugod boš dobil..." je ponovil stavec z nekakšnim ogorčenjem. "Kateri človek, ki je pri pameti, pa zapiše tako budalost? Kar ne verjamem!... Drugod? Da, ampak kje?... Na Francoskem? V tujini?... Toda... tam... ali pa še drugje..."

"Čuj!" sem mu rekel, "če si hodil po velikih cestah, boš vendar vedel, da človek nikoli ni zadovoljen. Prenoči v zavetje pred nevihto na lepem skednju, kjer mu za prenočišče ni treba nič plačati, pa si poželi še večjo udobnost. In tako pač išče drugod svojo srečo."

"Govoríš kot otrok in gotovo je to tvoja sreča!... Prehodil sem južno in severno Francijo in sem se nekoga dne spet vrnil v rojstni kraj, kjer sem prav mlád začel to pot. Več nisem hotel."

"Torej si se sam sebe nalagal, ker si iznova pričel staro življenje?"

Ni mi odgovoril na vprašanje. Obraz se mu je stožil in dobil žalosten izraz, ki ga prej ni bilo videti.

"Zakaj," sem ga brezobzirno vprašal — in nič me ni bilo sram pri tem — "nisi potem ostal doma?"

"Za to je dosti razlogov... Ljudje so trdi in nikakor ne čutijo zmerom spoštovanja in obzirnosti napram takim, ki se tako kasno šele naselijo v domačem kraju. — 'Kje pa je vendar živel doslej ves čas?' so spraševali. — 'Ampak na smrt je truden in vsaj idite, da se je vrnil domov, da popravi grehe, ki jih ne poznamo. In potem, snj ima tudi sina... ta obišče od časa do časa očeta... Toda sin ni dosti prid... Pije... potem pa spet izgine. Pozimi se vrne in potem se preprata.'"

"In kje je zdaj tvoj sin?"
"Blizu švicarske meje smo, razumeš?"

"Koliko star pa je bil?"
"Sedemindvajset let. Pravi medved, s trdo, pa bistro butico. Kakor rojen je bil za učenje. Žrl je knjige in časopise kar povprek in tako lepo je znal pripovedovati iz njih!... Pravi, da so vsi ljudje enaki in da nimajo pravice vojskovati se..."

"In temu je sin verjel?"
"Da. Takih misli je bil!... No, izprilil je čez mejo in zdaj je pa tako, kakor da ga sploh več ni..."

"Toda jaz," je nadaljeval stavec in povsili glavo, "jaz nisem mogel več ostati doma... Temu je padel sin na bojišču... drugemu so pohvalili sina v armadnem povelju... In ljudje so tako hudobni! 'Kje pa je tvoj sin?' so me spraševali in se ustavljali pred mojimi vrati. In tedaj sem šel spet na pot, vtaknil sem moje bore premoženje v torbo... in to je vse. Zdal sem zares kot pes, ki teka za vojaki. Teško življenje je to, polno trpljenja... Pridem takole v kavarno... Vidim ognje, ki jih prižigajo vojaki, da se ogrejejo... In povsod ponujam to drobnarijo... in vojaki mi dajo, da živim. Ampak, kaj mi mar vse življenje? ... Rad imam, če pojo... več zakaj? Tedaj mi je kar blaženo pri srcu, ker pozabim, kdo sem... Torej, se ti ne ljubi, da bi zapel? ..."

In tako je stavec, da bi mi dal dober vzgled, pričel stari napev, katerega vojaki sedmega kora tako dobro poznajo:

Tam v Besanconu pada sneg... Toda gostje so prosili, naj neha. Zakaj igralci, ki so imeli vsi dobre glasove, niso mogli prenesti, ko je stavec s svojim diskantom tako napačno zapel, da jim je šlo skozi ušesa.—L. A.

Vsa filozofija o človeku in življenju je samo človeška.

Kdor živi, se ne sme ničemur čuditi.

Tr. Bernard:

Klub

Gospod Jamberdin je bil upravitelj majhnega bulvarskega gledališča. Izprva je igral intrigantke vloge, toda bil je tako leporočnat in plavalas, da ni nihče verjel v hudobnost, ki je bila za take vloge potrebna. In tako ga je ravnatelj pozval v pisarno.

Bil je nenadomestljiva moč. Od osmih zjutraj se je vozil s kolesom okoli trgovcev s pohištvo in tapetnikov in ostajal zvečer v gledališču, dokler niso ugasnili zadnje svetilke.

Nekoga dne je bil gospod Jamberdin ravno pri nekem trgovcu s pohištvo. Pri tistem, ki je posodil divan, pod katerim bi se ob koncu drugega dejanja moral skriti minister pred soprogom svoje prijateljice. Sijajen kos pohištva z nesluteno dramatsko izrazitostjo, ki ga z dvema prostima vstopnicama za vsak dan gotovo niso preveč plačali.

Ko se je torej gospod Jamberdin vrnil na dvorišče, ni svojega kolesa več našel. Bilo je to skoraj čisto novo kolo in natanko je vedel, kam ga je bil pristonil. Iskali so na levo in na desno, tiskali kolesa ni bilo več. Povprašali so hišnika. Prisegel je, da svoje vratarke sobice "tako rekoč" nikdar ni zapustil. Toda ta tako rekoč je bil prava zlata priložnost za tatove.

Gospod Jamberdin je zaradi svojega gledališkega poklica imel najboljše zveze z vsemi oblastmi. Posrečilo se mu je najti policijskega uradnika, ki je obljubil, da se zavzame za zadevo. Ta detektiv ni bil tak, kakor so navadno gledališki detektivi na odru, da jih vsakdo že od daleč lahko spozna. Čisto podoben je bil vrlemu družinskemu očetu in pač tudi še ni imel bogve koliko napehtih dogodivščin za sabo. Ni bil izmed tistih legendarnih rokovnjačev eden, ki najprej napovedo veseljni družbi vojno, nato pa, ko jih prema-ga kes, uporabljajo svoje zmožnosti v varstvo prav iste družbe. Ne, bil je enostavno vesten uradnik, ki je pošteno izvrševal svoje dolžnosti, skrbno vodil preiskave in na ta način, dasi ne ravno z duhovitostjo kakšnega Sherlocka Holmesa, je vendar sem pa tja dospel na cilj.

Polzvedoval je naokoli, popil po raznih lokalih nekoliko kozarcev različnih pijač in peljal nato gospoda Jamberdina malo iz mesta ven.

Mirno sta sedla na neko klop in pričela klepetati.

Kmalu nato sta prišla dva pobalina dvanajstih in trinajstih let. Čisto zraven klopi je bil nekak raven prostor, kjer bi človek z malce dobre volje mogel zaslediti nekaj dirkališču podobnega. In eden obeh fantičev, rdečeličen prilikačev, je vodil s seboj kolo, katero je gospod Jamberdin pri priči spoznal za svoje. Pobič, ki je imel lica kakor pomazana z raznimi odtentki rdeče barve, je sedel na kolo in začel voziti po dirkališču, med tem ko je njegov tovariš izvlekel nikljasto uro iz žepa in jo z nape-to pozornostjo opazoval.

"Zdal pa vidite," je rekel detektiv, "to je leglo bodoče apake tople. Tu v okraju že vsi prav dobro poznajo te fantaline in ni mi bilo težko, da sem jih iztaknil. Nek moj tovariš, ki piše tu-di v časopise, jim pravi 'gojen-cji zločinske armade'. Zdal jim bova pa podkurila. Samo praj jih lahko še malo opazujeva."

Delala sta se, kakor da jih zanima rdečelični dečko in sta stopila bliže na kraj, kjer je stal drugi z uro v roki. Bil je to dosti slabotnejši fant, rumeno-zenlenkaste polti. Ves zamaknjen je gledal na uro in kadar se je dirkajoči tovariš pripeljal mimo njega, mu je vselej zaklical: "Se sedem minut! Se šest minut!"

"Se večja?" je vprašal detektiv.

"Da, deset minut se sme voziti, potem pridem na vrsto jaz in potem se smem voziti deset minut, on bo pa meril čas."

"Pa kolo je seveda vajino?" je vprašal gospod Jamberdin, pone-srečni intrigant.

"Ne," je odgovoril rumeno-ze-leni, "klubovo je — last kolesar-skega kluba, katerega smo ustanovili... Se štiri minute!" je zakričal pajdahu. Nato je, ne da bi odmaknil oči od ure, nadaljeval: "Štirinajst nas je zdaj v klubu. In vsakdo se sme voziti po deset minut."

Rudy Vallee (levo), znani pevec in filmski igralec, v razgovoru z J. Curranom, uradnikom unije mornarskih delavcev.

"Kolo ste si pa gotovo kupili?" je še vprašal gospod Jamberdin. "Seveda," je rahlo obotavljaje se odgovoril časomerec, "pre-skrbeli so nam ga... Se tri mi-nute!... Eno samo kolo za šti-rinajst... dosti seveda to ni... tako pride do njega vselej samo po eden, drugi mora pa šteti čas, ampak vseeno je čisto zabavno in kolo ostane dlje celo, kakor pa če bi dva med seboj tekmovala... Konec! Zapik!" je zakričal, "je že deset minut!"

In ko je dirkač skočil s kolesa, mu je tovariš oznanil: "Tri-indvajset krogov si naredil! To je manj kot večeraj. Moral se boš pošteno potruditi, če hočeš dobiti nagrado..." Gledalcema je pa pojasnil: "Vsakdo izmed nas vloži namreč pet centimov v blagajno in kdor bo imel največ krogov, dobi vse."

Sedel je na kolo. Detektiv je iztegnil roko, kakor da hoče pograbiti kolo za krmilo, toda gospod Jamberdin ga je zadržal.

"Kaj pa je?" je vprašal detektiv.

"Kar pustite ga pri miru."
"Mar hočete dobiti nazaj vaše-ga kolesa?"

"Je že prav... stopiva na ča-šo piva."

Sedla sta na hodnik pred malo kavarnico, od koder sta mogla opazovati, kako je zdaj rumeno-zeleeni dirjal po dirkališču, med tem ko je rdečeličen držal nikljasto uro v rokah.

"Meni je sicer vseeno," je rekel detektiv, "toda predobrosrni ste."
"Kaj pa hočete...? To ven-

dar ni pretirana zahteva... samo kolo, pa za štirinajst bovih članov...!

Stanovanjska kriza
V Parizu se srečata dva spoda in prvi pravi, da je v stu huda stanovanjska kriza — Beži no, pravi drugi — reči kateri ženski, da jo vza- pa ste tako imel krasno st- vanje.

V restavraciji
Gost: Obžalujem, da nisem del pri vas že pred osmimi d- Restavratvr: Zelo me ve- da ste tako zadovoljni. — Mislim zavoljo te ribe je bila takrat gotovo še m-

SOBO ŽELI
Gentleman bi rad dobil no, opremljeno ali neopre- no sobo v lawndalskem ok- ju, če mogoče s hrano vs- Naslovite: "Soba", 2657 Lawndale ave., Chicago. (A-

Nervozni—Ščegetajoi?
Tukaj je hitra pe- Čemu biti nervozni in ščegetajoi? TONE da hitro pomoč. To je drevina za nervozna kožica in deluje kot odlična vsa živčni sistem. Nervoznost napre- sitno in nezadovoljne. Oglejte si NUGA-TONE in hitro budo poosteno stl. Ni slabega okusa v NUGA-TONE tabletah in lahko jemati ga. Preko- snomačno zdravljenje za en dolar. O- ste zadovoljni z uspehom, tedaj van- vaš denar. Na prodaj in jantje vs- lokarnarjih. Ne odlašajte — le dno- ročite eno steklenico. Pazite se pre- rodbami. Zadrževajte pravi NUGA-TONE. Proti spornici vsemu—UGA-300— odvajalec. 25c in 50c.

AGITIRAJTE ZA PROSVE

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROČITE svoje ime, naslov, poklic in tel. šte. DA TUDI VAŠE IME UVRSTI KLASIFICIRANI IČENO SE POVERENICI za nabiranje podatkov v vsaki boloniji. Dostojen analitič ob malem trudu za zano- sljivo, inteligentno in posnno osebo. PISITE! NARODNI ADRESAR AMERIKIN HRVATOV-SLOVENCEV-SRBOV IVAN MILADINO Urednik New York, NY 156 Fifth Ave.

TISKARNA S.N.P. SPREJEMA VSA v tiskarsko obrt spadajoča dela Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čas- knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatsk- slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in dr- VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANST- S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI Vas pojasnila daje vodstvo tiskar- Cene umerne, unijabo delo prve vrste PISITE po informacije na naslov: S.N.P.J. PRINTERY 2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE Telefon Rockwell 4904 CHICAGO, ILL. Nam se obo- na bolje tudi vse ustano- pojavit

Francis Carco: V kavarni

"No, le zapij kaj!" mi je dejal star mož, ki ga nisem poznal in ki je slučajno sedel poleg mene v kavarni "Cinema." "Zapij vendar! Človek mora zmerom prepevati!"

Obrnil sem se k njemu. V skoro prazni dvorani, odkoder se je skozi okna brez zastorov videlo na črne podeželske vrto- ve, je gorela ena sama petrolej- ka. Razsvetljevala je mizo, za- katero so vojaki delavskega od- delka s španskimi kartami ha- zardirali. Krepko so metali kar- te na mizo, kričali, se smejali in tulili in vsa ta njihova zaba- va ni bila brez slikovitega hrupa.

"Zakaj naj bi moral človek peti?" sem vprašal.

"Mar nečeš? — o, seveda, če nečeš!... Ampak kaj ti brani? Mene zelo veseli, če slišim petje, ker si zapomnim vsako pesem... Spotoma potem mi- slim na tvojo veselost... in tako potem romam naprej... veseli je žalost se mi menjava v srcu. Ali pa sta obenem v njem in tako se mi skrajša pot."

"Kod pa hodiš?"
"Krošnjarij! Vojakom pro- dajam trakove za čevlje, ogle-

dalca, mazilo za škornje, sladka- rije in razglednice. Nikoli ne vem, kam me vodi pot, to pride kar samo po sebi. So vasi, ka- tere—kadar se bližam nekim mestom—spet spoznam. Prej- nisem nikdar prišel v to okoli- co. Toda zdaj so tu čete, in pri vojakih najde človek zmerom košček kruha. Zadnje žlice juhe dele z menoj. Če so siti, mi pra- vijo: "No, očka, kaj pa imaš lepega v torbi?"

Nato občudujejo vse moje re- či in kupijo mast za škornje. Trakove za čevlje nosim namreč kar preko ramen in tako precej vidijo, če jih potrebujejo ali ne. Ti jermenčki so namreč dragi. Po sedem petic par, ampak trd- ni... No, kaj ne boš pel?"

"Človek ni vedno pri volji, da bi pel, ljubi moj krošnjar."

"Da, da, človek ni zmerom pri volji za petje, prav imaš! Toda ti gotovo nisi še toliko izkusil kot jaz... le verjemi mi! Vojak si in vojaki zmerom pojo in imajo tudi živali radi. Kaj nisem kot kak star pes, ki teka za vojaki?"

"Ampak saj si sam svoj go- spod, dočim mi ne moremo sto- riti, kar bi hoteli!"

"Star pes!... Da, to je mo- ja usoda... In kadar sem na poti, vas zmerom iščem in vam prodajam svojo robo... In

potem zapoj, ko so prej malo pili, kar stoji, kakšno romanco, drugi pa lepo poslušajo."

"Odkod pa prihajaš?"
"Od meje."

Mož je bil star, imel je kratko brado, na glavi pa umazano čepico brez oblike. Z mirnimi, pogumnimi očmi me je gledal. Zmajal je z glavo. "Prej sem čisto brez skrbi hodil po svojih potih. Prenočeval sem v razpa- lih kočah, ki takimle kot sem jaz, še vedno dobro služijo. Si še kdaj spal pod tako potepuško streho?"

"Seveda!" sem rekel, "v Ie- ri, v pokrajini Drome in v še južnejših krajih."

"Si mar krošnjarij? Poznam kraje, o katerih govoriš."

Za trenotek je nadaljeval: "In zdaj si vojaški pek, to vi- dim po belih gumbih na plašču. Tudi jaz sem nekoč pekel pri vojakih kruh, pozimi... a spomladjo sem odšel. Torej, ni- si bil krošnjar? Pa so bili ven- dar tvoji papirji v redu? ... Si znal brati po hišnih zido- vih? ..."

Molčal sem in ga opazoval.

"Tako bereš na primer: Tu je veliki Bebert zmrazil, ali: Pri- jateljji so me prevarili, ali pa: Pozdravi krčmarja Arturja, ne bo ti žal! Toda pri njem nikar